

Уписивање нула гласова умјесто добијених 157 Милораду Додику је типичан примјер извршена кривичног дјела изборне преваре, написао је професор уставног права доктор Милан Благојевић у колумни, говорећи о утврђеној неправилности на бирачком мјесту Центар 2-8 (034Б231, Основна школа "Иво Андрић", учионица 7) у Бањалуци.

Колумну преносимо у цијелости:

Радио-телевизија Републике Српске је благовремено, 15. октобра ове године, обавијестила јавност, што су учинили и бројни други медији, да је на бирачком мјесту

Преварна прича о изборној превари и незаконито „контролно бројање“ ЦИК-а

Пише: Милан Благојевић
недеља, 16 октобар 2022 10:12

Центар 2-8 (034Б231, Основна школа "Иво Андрић", учионица 7) у Бањалуци Милорад Додик добио 157 гласова, што је потврдило чак и незаконито контролно поновно бројање гласова за предсједника Републике Српске, које је супротно Изборном закону БиХ наредила ЦИК БиХ.

Међутим, упркос томе у Центру за бројање гласова у Сарајеву на коначном записнику поред имена Милорад Додик уписан је број нула, а не број 157. Ако није ријеч о нечијем немару, онда је оваква радња Центра за бројање гласова типичан примјер извршења кривичног дјела изборне преваре.

С тим у вези желим указати овим текстом на проблем који се може појавити, због којег се може сумњати како је онај ко је аранжирао ово незаконито "контролно бројање" узео и то као дио свог незаконитог плана, знајући да се то одвија у Сарајеву и да, како ћу показати у наставку, и ако ЦИК и Центар за бројање гласова евентуално фалсификују резултате у свом "контролном бројању" неће моћи бити кривично гоњени.

Ево зашто је то тако, изложено у три кратка објашњења.

1. Незаконито "контролно бројање" се сада одвија за изборе за предсједника Републике Српске. То је институција Републике Српске, а не институција БиХ. Ово је важно знати зато што Кривични закон БиХ у члану 154. прописује кривично дјело изборне преваре тако што каже да га чини "ко фалсификује резултате избора или гласања за институције БиХ".

Дакле, кривично дјело изборне преваре из наведеног члана може постојати само ако се ради о фалсификовању резултата избора за институције БиХ, а не и за предсједника Републике Српске као институције Републике Српске.

Стога ако би у случају с почетка овог текста била поднесена кривична пријава Тужилаштву БиХ због кривичног дјела изборне преваре из члана 154. Кривичног закона БиХ, она би била одбачена, јер Тужилаштво БиХ може кривично гонити за изборну превару само ако се ради о фалсификовању резултата избора за институције БиХ.

2. Исто ствари стоје и са Кривичним законом ФБиХ. На овај кривични закон неопходно је указати зато што је радња с почетка овог текста учињена у Сарајеву, у дворани Зетра на Скендерији, у тамошњем Центру за бројање гласова, то јест у мјесту које се налази на територији ФБиХ.

Кривични закон ФБиХ у члану 198. прописује кривично дјело изборне преваре. Чини то тако што прописује да је ово кривично дјело учињено ако неко фалсификује резултате избора за институције ФБиХ.

Дакле, ако би кривична пријава за радњу којом почех овај текст била поднесена Тужилаштву ФБиХ, зато што је радња учињена на територији ФБиХ, то тужилаштво би је морало одбацити зато што оно може предузети кривично гоњење само за кривична дјела онако како су прописана у Кривичном закону ФБиХ, а изборна превара према том закону постоји само ако се ради о фалсификовању резултата избора за институције ФБиХ, а не и за институције Републике Српске.

3. Остаје још Кривични законик Републике Српске. Нажалост, ни по њему се не би могло гонити за изборну превару, због следећих разлога.

Чланом 222. тог законика кривично дјело изборне преваре је одређено тако што је речено да га чини лице које "додавањем, одузимањем, брисањем гласова или на неки други начин фалсификује резултате избора или гласања".

Како видимо, законодавац Републике Српске није овим закоником заштитио од изборне преваре резултате гласања за институције Републике Српске, већ је то учинио на уопштен начин. Сад ће многи рећи како је то добар начин нормирања. И био би добар да није проблема који је законодавац Републике Српске направио у општем дијелу Кривичног законика Републике Српске, код прописивања територијалног важења кривичног законодавства Републике Српске.

Наиме, у члану 11. тог законика је прописано да кривично законодавство Републике Српске важи за свакога ко ван њене територије учини кривично дјело из чланова 278. до 305. тог законика. Дакле, кривично законодавство Српске не важи ван њене територије за свако кривично дјело, већ само за она прописана у члановима 278. до 305. Кривичног

законика.

Нажалост, кривично дјело изборне преваре је тим закоником прописано у члану 222. што значи да се тај члан, то јест кривично дјело изборне преваре из Кривичног законика Републике Српске, не може примијенити ако је учињено у Зетри у Сарајеву, јер је то изван територије Републике Српске и не односи се на кривична дјела у члановима 278. до 305. Кривичног законика Републике Српске.

Очито је да су писци и доносиоци овог законика пропустили да у члану 11. Кривичног законика пропишу да кривично законодавство Српске важи за свакога ко изван њене територије учини и кривично дјело изборне преваре из члана 222. тог законика.

Овај проблем не може се ријешити ни чланом 12. тог законика, јер је из његовог садржаја јасно да кривично законодавство Српске важи само за држављанина Српске и кад ван њене територије изврши које друго кривично дјело, ако се затекне на територији Српске или јој буде изручен.

Дакле, овдје се ради само о држављанину Српске као учиниоцу кривичног дјела, тако да се ове одредбе, а тиме ни Кривични законик, не могу примијенити на, рецимо, држављанина ФБиХ ако је он евентуално учинио изборну превару с почетка овог текста.

Најзад, ни члан 13. Кривичног законика Српске, а других чланова о територијалном важењу више нема, није од помоћи. Зашто? Па зато што се члан 13. тог законика односи само на оне ситуације у којима је странац изван територије Републике Српске извршио кривично дјело према њој или њеном држављанину.

У незаконитом "контролном бројању" у Зетри радњу бројања гласачких листића, вјерујем, врше само држављани БиХ, а не и странци, тако да у овој ситуацији није од помоћи ни члан 13. Кривичног законика Републике Српске.

4. Имајући у виду све претходно изнесене разлоге не смије се искључити да је неко и них претходно узео у обзир када је подстицао, односно незаконито наређивао

"контролно поновно бројање гласачких листића" за избор предсједника Републике Српске.

Зато је у овом тренутку најважније да посматрачи у Зетри прате и биљеже сваку радњу и сваки евентуални покушај фалсификовања резултата тих избора.

А на законодавцу Републике Српске је задаћа да одмах по конституисању Народне скупштине Републике Српске по хитном поступку допуни наш Кривични законик, тако што ће прописати да кривично законодавство Републике Српске важи за свакога и када ван њене територије учини било које кривично дјело против изборних права, што укључује и кривично дјело изборне преваре.

(РТРС)